

For a gentle song
would not shake
us if we had never
heard a loud one

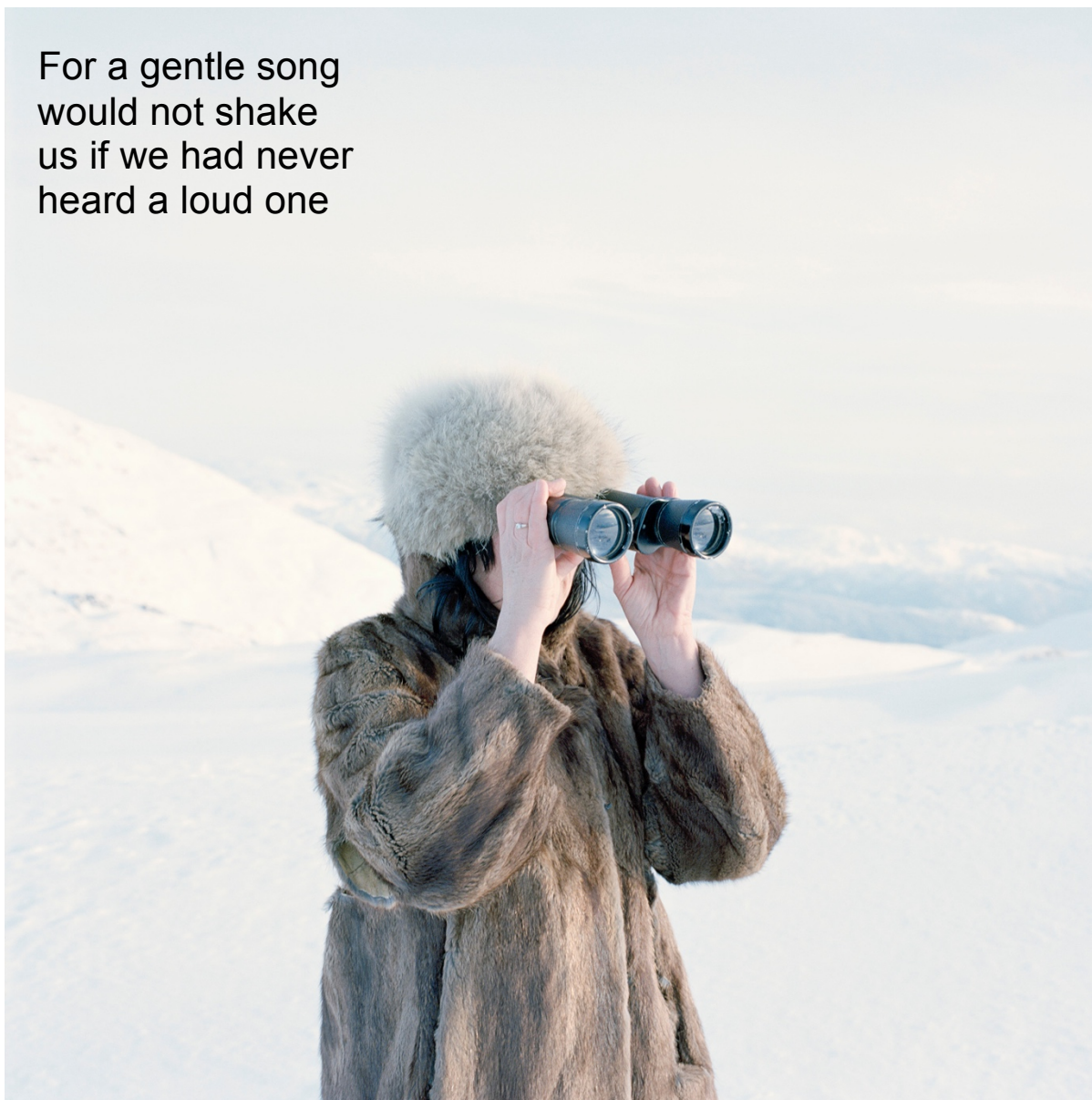

FOTO- GRAFISK CENTER

Undervisningsmateriale til Fotografisk Centers
udstilling *For a gentle song would not shake us if
we has never heard a loud one*
26. marts – 27. maj 2018.

Intro til læreren

Om undervisningsmaterialet

Undervisningsmaterialet har til formål at formidle Fotografisk Centers udstilling samt give mulighed for læring i anderledes rammer. Materialet indeholder en række spørgsmål til hver kunstners værker og en række evaluerende spørgsmål i forhold til foto- og videokunst generelt samt udstillingens – og dens tematiserings - indvirkning på eleverne.

Målgruppe

Målgruppen for dette materiale er udskolingen på folkeskoler (7. – 10. klasse), gymnasier, HF-studerende og lignende.

Faglig relevans

Udstillingen behandler temaer, der er relevante inden for dansk, mediefag, billedkunst, filosofi, geografi, historie og samfundsfag.

Områder der berøres

Foto- og videokunst, menneskets effekt på naturen, mytologien om den opdagelsesrejsende, klimaændringer, kulturarv, køn mm.

Læringsmål:

Læringsmålene er samlet ud fra de nævnte fag og indeholder inspiration fra hvert fags læringsmål.

Udstillingens undervisningsmateriale lader eleverne analysere forskellige mediers brug af visuelle fremstillinger af hovedtemaet Arktis i udstillingen. Derudover skal de også reflektere over samtidskunstens funktion og potentiale i samfundet. Eleverne vil få rig mulighed for at opdage andre måder at anskue verden på, hvilket de bedes tage kritisk stilling til ud fra egne holdninger og erfaringer. Undervisningen vil dermed kunne øge elevernes kulturelle bevidsthed og kritiske stillingtagen til emner, som er vidt debatteret i dag: såsom klimaændringer, kønsroller igennem historien, menneskets forhold til naturen og meget mere.

(Kilde: www.emu.dk)

Forslag til afvikling af besøget på Fotografisk Center i forbindelse med undervisningsmaterialet:

Før besøget

Inden besøget kan I afholde en undervisningsgang, hvor I taler om Arktis generelt, og kort taler om jeres forventninger til besøget på en kunstudstilling. På hjemmesiden: <http://detnyearktisk.amap.no/> præsenteres emnerne: "Hvad ved vi", "Hvad det kommer til at betyde" og "Fremtidens store spørgsmål" i forhold til Arktis. Herunder er der 14 underpunkter, som består af en kort tekst omkring et bestemt emne. Disse kan fordeles ud på eleverne, som *til* - eller i løbet af timen læser dette og præsenterer det undersøgte for klassen. Derudover kan I eksempelvis diskutere hvilke emner, der forventes præsenteret ved en udstilling om Arktis, samt hvordan eleverne anskuer netop kunstens mulighed for at bearbejde sådanne emner. Bed eleverne huske papir og blyant/kuglepen!

Besøget

Igennem materialet er der skrevet forslag til hvordan I kan arbejde med arbejdsspørgsmålene på forskellige måder. Dette lægger op til, at I ser udstillingen i samlet flok.

Et andet forslag kan være, at man deler eleverne op i 8 hold, således at hvert hold kan fordybe sig i ét værk under størstedelen af besøget. Derudover kan de danne sig et generelt indtryk af resten af udstillingen, og placere dette værk i forhold til helheden.

Besøget vil dermed kunne munde ud i en fælles omvisning (fra start til slut), hvor de forskellige grupper kan præsentere hver sin værkanalyse baseret på arbejdsspørgsmålene, en almindelig analysemodel eller begge. Eksempel på billedanalyse kan findes her: <http://analysemodel.dk/billede/billedanalyse/>.

Et sidste forslag er, at man bestiller en omvisning i udstillingen som *kan* tage udgangspunkt i arbejdsspørgsmålene, hvis dette ønskes. Det kan også foregå som en mere klassisk omvisning, hvor materialet kan bruges supplerende før eller efter omvisningen. Mere info findes på <http://fotografiskcenter.dk/om-fotografisk-center>

Efter besøget

I slutningen af, eller efter, besøget kan I besvare de evaluerende og reflekterende spørgsmål, som findes sidst i materialet. Eleverne kan stilles den opgave, at de selv skal finde på ideer til kunstneriske værker, som kan formidle et vigtigt budskab omkring temaet Arktis. Hvis muligt, kunne det være oplagt at eleverne skulle udfolde denne ide fysisk.

Arktis: Det store nord

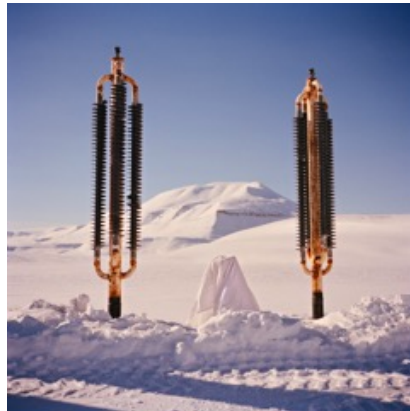
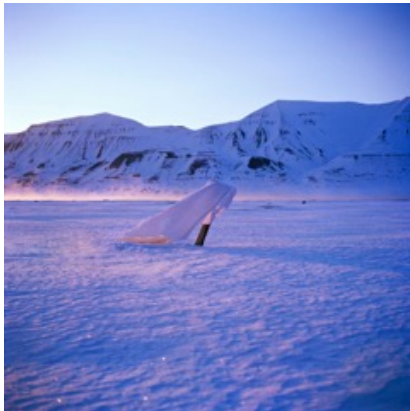
Arktis er området omkring Nordpolen, hvor der er polarklima. Det betyder, at der er under 10° i den varmeste måned. Store områder af Arktis er permanent dækket af is – dette gælder blandt andet indlandsisen på Grønland. Det er kun det øverste jordlag, der tør om sommeren, og hele Arktis er derfor dækket af såkaldt permafrost. Arktis dækker 11% af hele jordens overflade, og inkluderer dermed både Færøerne, Island, Grønland, det nordlige Amerika samt det nordlige Rusland. De aller nordligste egne af Finland, Norge og Sverige hører også under Arktis.

Arktis har altid interesseret kunstnere. Før fotografiet tog man til Arktis for at tegne og male naturens storslåethed og skønhed. Da kunstnerne gerne ville gøre det så betagende som muligt, kan man diskutere hvor præcist gengivet det har været. Opfindelsen af fotografiet faldt historisk set sammen med den tid, hvor ekspeditioner og opdagelsesrejsende til Arktis boomed. Efter fotografiets opfindelse i 1700-tallet begyndte man at dokumentere stedet mere realistisk, og man begyndte altså at bruge fotografiet som antropologisk dokumentation. Derved kunne man vise de fjerneste egne til folk, som aldrig selv ville kunne besøge det.

Arktis er ikke længere et sted, vi ikke kender til. Man kan endda selv besøge mange af områderne som turist, og ellers er meget information let at finde - blot en google-søgning væk...

Så hvem er det egentlig, der har fået lov til at fortælle historien om Arktis? Og hvilke historier fortælles i dag?

Lasse Lecklin: *Covering*

Fra serien *Covering*, 2014
Pigment print, indrammet, 100 x 100 cm.

Lecklins serie *Covering* består af 10 fotografier, hvoraf 4 vises på Fotografisk Center. Billederne behandler en norsk lov, som siger, at alt placeret ved Svalbard før 1946 skal blive stående, da det betragtes som kulturarv. Dermed bliver Arktis også et sted for rester fra forskellige menneskelige handlinger. På nogle af billederne dækker kunstneren genstandene, og han leger med ideen om hvorvidt det er ham, der har placeret dem, eller om han har fundet dem.

Uden at se for længe på billederne, kom da med jeres umiddelbare og spontane reaktion på dem:

1. Hvad ser I?
2. Hvilken stemning kommer frem i billederne og hvilke virkemidler er brugt til at fremkalde dem?
3. Hvad gør det ved værket, at billederne ikke hænger samme sted, men at ét hænger på en anden væg? Hvad kunne være meningen med det?
4. Hvordan synes I, kunstneren forholder sig til den norske lov?
5. Hvad siger serien om menneskets forhold til naturen?

Tonje Bøe Birkeland: *Character #1 Aline Victoria Birkeland*

Plate #1 Aline, 2009
Digital C-print

Plate #3 Tempelfjorden, 2009
Digital C-print

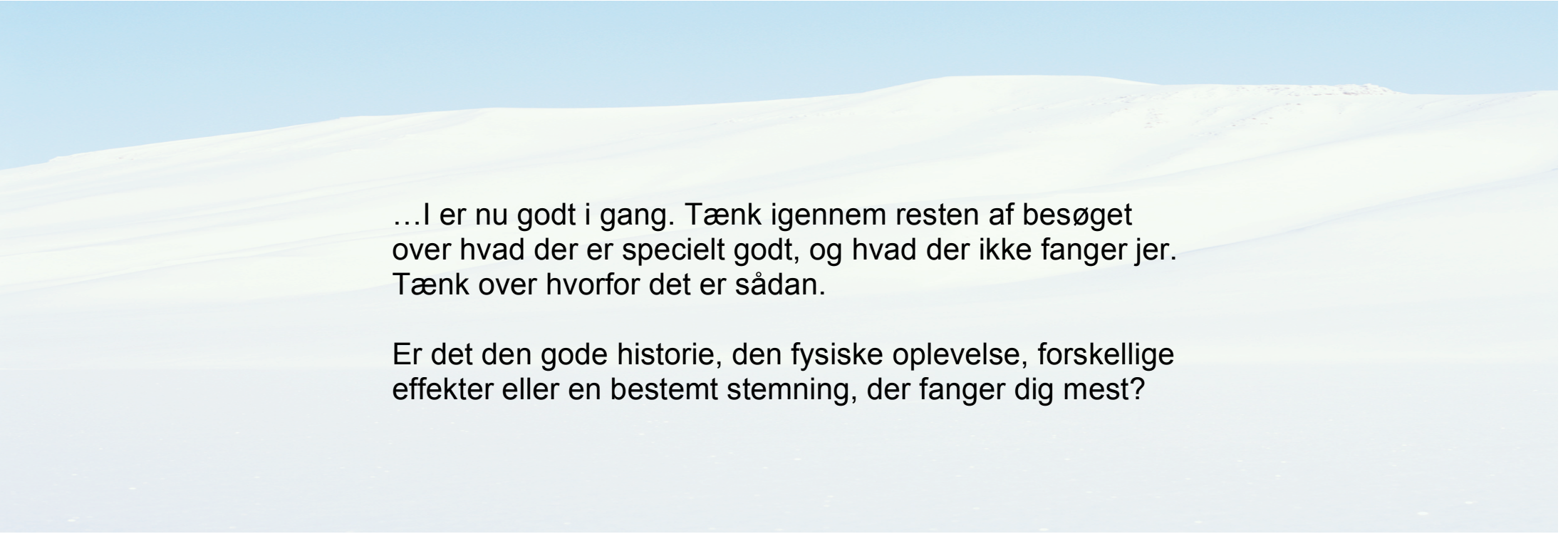
Plate #7 Trapper's Cabin, 2009
Digital C-print

Character #1 Aline Victoria Birkeland er et værk, som forsøger at skabe en heroisk kvindelig karakter gennem fotografi, tekst og andre objekter. Karakteren på billederne, Aline Victoria Birkeland (1870-1952), rejste i den arktiske region, herunder Svalbard, ved skiftet til det 20. århundrede. Det samlede værk fortæller historien om en kvindelig forsker, som så sig nødsaget til at skjule sine videnskabelige fund. Senere kontaktede hun sit barnebarn i håb om, at hun vil rejse tilbage til Svalbard og løfte sløret for hendes opdagelser.

I kan nu hurtigt læse spørgsmålene højt, hvorefter I kan kigge på billederne og genstandene i stilhed i et par minutter. Her kan der skrives stikord ned. Derefter kan I sammen besvare følgende spørgsmål:

1. Tror I, der er tale om en fiktiv eller historisk kvinde?
Hvis hun er fiktiv, hvordan er hun så konstrueret? (godt/skidt?)
Hvis hun er historisk, hvordan stemmer fotografiernes udseende da overens med den tid, hun levede i?

2. Hvordan synes I, den kvindelige opdagelsesrejsende er portrætteret her? Og hvorfor er der brug for at portrættere netop *kvindelige* opdagelsesrejsende nu – så mange år efter hendes eksistens?
3. Hvilken effekt har det, at kunstneren har valgt at udstille mere 'levende' genstande i rummet ved siden af fotografierne?
Hvordan spiller disse medier sammen?
4. Hvordan virker det, at dele af værket er placeret på gulvet, således at mere af rummet er integreret?
5. Hvordan stemmer værkets tematikker overens med samtiden?
Kan I nævne andre erhverv, hvor mændene historisk set (og stadig) dominerer? Og kan I nævne fag, hvor det kvindelige køn er dominerende? Er der gode grunde til, at det er sådan?

...I er nu godt i gang. Tænk igennem resten af besøget over hvad der er specielt godt, og hvad der ikke fanger jer. Tænk over hvorfor det er sådan.

Er det den gode historie, den fysiske oplevelse, forskellige effekter eller en bestemt stemning, der fanger dig mest?

Katja Aglert: *Winter Event – Antifreeze*

– Oh, I need to find ice.

Winter Event – Antifreeze, 2009-2015
Installation med LED-skilt, stol, video og bog

Projektet blev skabt under en research tur til Arktis i 2009. I sin film står Aglert i det arktiske landskab imens hun udfører værket *Winter event – Antifreeze* af Fluxus-kunstneren George Brecht. Hendes forsøg på at demonstrere smeltningen af et stykke is afbrydes konstant af forskellige ting. Derfor begynder hendes performance efterhånden at gentage sig selv med næsten komisk karakter. Ved at forsøget hele tiden mislykkedes, vil kunstneren have os til at tænke på, at det er en fiasko - altså noget som ikke forbindes med polarhelten.

Filmen kan ses uden lyd, så alle kan se med på samme tid. Se filmen, og besvar derefter nedenstående spørgsmål i plenum:

1. Hvad er selve *værket* i denne film?
/Hvad er det ved projektet, der er kunst?
2. Hvis det ikke er fiasko, man forbinder med en polarhelt, hvad er det så?
3. Hvad tror I, hun vil pointere med værket?
Og hvordan synes I, hun lykkes med det?
4. Hvordan spiller genstandene i værket sammen?
Kan man finde en form for symbolik i de forskellige materialer?
5. Har værket nogen effekt på jer?
Hvorfor/Hvorfor ikke?

Janet Biggs: *The Arctic Triolgy*

Værket *The Arctic Triolgy* består af tre forskellige film, som blev optaget i Arktis i årene 2010 og 2011: *Fade to White*, *In the Cold Edge* og *Brightness All Around*. I *Brightness All Around* er hovedpersonen en kvindelig kulminearbejder, hvis daglige rutiner følges af kameraet. Derudover ser vi også en mand, som danser til technomusik i et mørkt lokale. *In the Cold Edge* viser en person, som bevæger sig igennem klaustrofobiske tunneller, for til sidst at nå tomheden af det Arktiske rum. *Fade to White* beretter om mere avancerede ekspeditioner til Arktis. I denne film er Biggs selv med på ekspeditionen, hvor hun filmer et besætningsmedlem, imens han navigerer skibet igennem vande fyldt med isbjerge, og når han padler i kajak forbi gletsjere og isbjørne. Også i denne film ses en optrædende mand parallelt med hovedfortællingen.

1. I kan deles op i tre grupper. Her kan én fra hver gruppe stå for at undersøge lydbilledet i videoerne (og nedskrive tanker omkring det). De resterende kan nedskrive noter om følgende spørgsmål:

1. Hvordan præsenteres forholdet mellem Arktis og mennesket i filmen?
2. Hvordan præsenteres det feminine og det maskuline?
3. Hvilken stemning er tilstede i filmen?
Hvordan er denne understøttet/skabt?

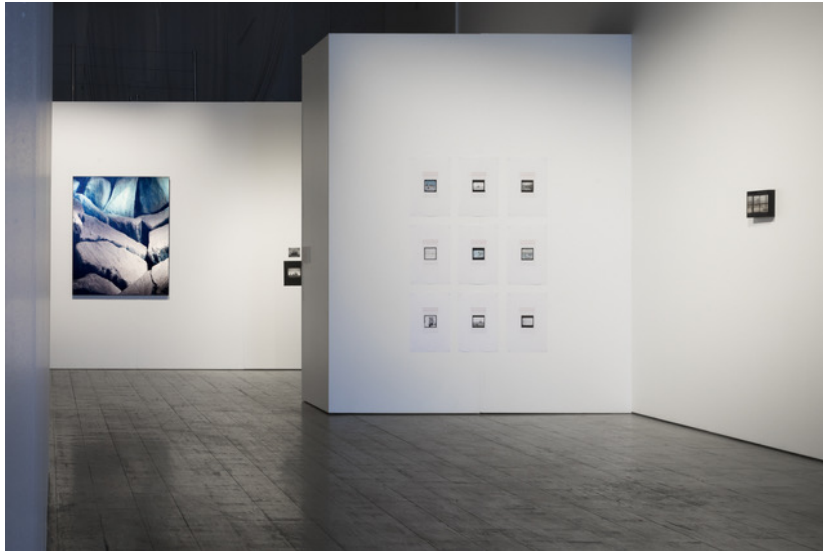

Brightness All Around, 2011
Video

2. Hver gruppe kan få nogle minutter til at tale om den film, de har set sammen. I kan derefter samle op på gruppernes svar og i fællesskab forsøge at finde frem til:

1. Hvordan er lydene præsenteres i de forskellige film?
Hvad gør dette ved de forskellige små historier?
2. Hvorfor har Biggs kaldt værket for en "triologi"?
Hvad er den samlede fortælling ud fra alle filmene?
3. Nævn nogle af de mest fremtrædende kontraster/modsætninger, der er i filmene. Hvad gør de for værket?

Ulla Schildt: *The Northern Journey*

The Northern Journey, 2009-2018

Projektet forsøger at kommentere på, at Norden kan forstås på mange forskellige måder, alt efter øjet der ser. *The Northern Journey* består af både kunstnerens egne værker samt fotografier taget af videnskabsfolk og opdagelsesrejsende. Den lille projekterede film er lavet ud fra et billede fra en ekspedition i 1921 med Olaf Holtedahl og Novaja Zemlja. Schildt søger at kommentere på, at ideen om Arktis er konstrueret.

1. I kan nu dele jer op og gå rundt og se værkerne tættere på. Derefter kan eleverne bedes om at gå hen til det billede/den serie, som de finder mest interessant. Argumenter for det I finder mest interessant. Hvis der står flere ved et værk, kan I diskutere det sammen.

Hjælpe spørgsmål:

- Hvad viser det?
- Hvor kommer det fra?
- Hvad er historien bag, at billedet er blevet taget?
- Hvordan er det placeret i hele værket?

2. Når I har hørt argumenterne, kan I sammen tale om følgende:

1. Hvad tror I, den konstruerede ide omkring Arktis/Norden er?
2. Kan det lade sig gøre at præsentere Arktis gennem kunst, uden at man har konstrueret billedet?
3. Hvad gør det ved oplevelsen, at Schildts projekt er hængt op, som det er (at nogle billeder er små, andre er store osv.)?

Mette Tronvoll: *Svalbard*

Svalbard #7, 2014
C-print, 80 x 97.8 cm

Svalbard #18, 2014
C-prints, 124.5 x 150.7 cm

Serien *Svalbard* kommer af en toårig undersøgelse af den kendte øgruppe, som ligger placeret imellem Norge og Nordpolen. Et område med forskellige historier formet af blandt andet global politik, geografi og kommercielle interesser. Serien arbejder med området omkring den gamle kulmine by Ny-Ålesund ved Svalbard øerne. I 1960'erne blev byen lavet om til en forskningsby. Da Tronvoll boede og levede i byen kunne hun følge forskningen omkring blandt andet klimaændringer, nordlys, biologisk diversitet osv.

1. Tænk over følgende imens I ser på billederne i et par minutter:

- Hvorfor er værkerne placeret, som de er?
- Hvad kan du sige om personerne udelukkende ud fra billederne?

2. Når I har set på billederne, kan I gennemgå nedenstående spørgsmål I plenum:

1. Besvar de spørgsmål, I skulle tænke over imens I så på billederne.
2. Hvordan fremstår området Svalbard igennem Tronvolls fremstilling?
3. Hvad er der specielt ved fotografiet i forhold til repræsentation af personer og steder?
4. Hvis I skulle lave et portræt af et område, hvor I skulle bosætte jer i to år - hvor skulle det så være og hvorfor?
5. Hvorfor tror I, man forsker i ting som eksempelvis nordlys. Hvad skal vi bruge det til?

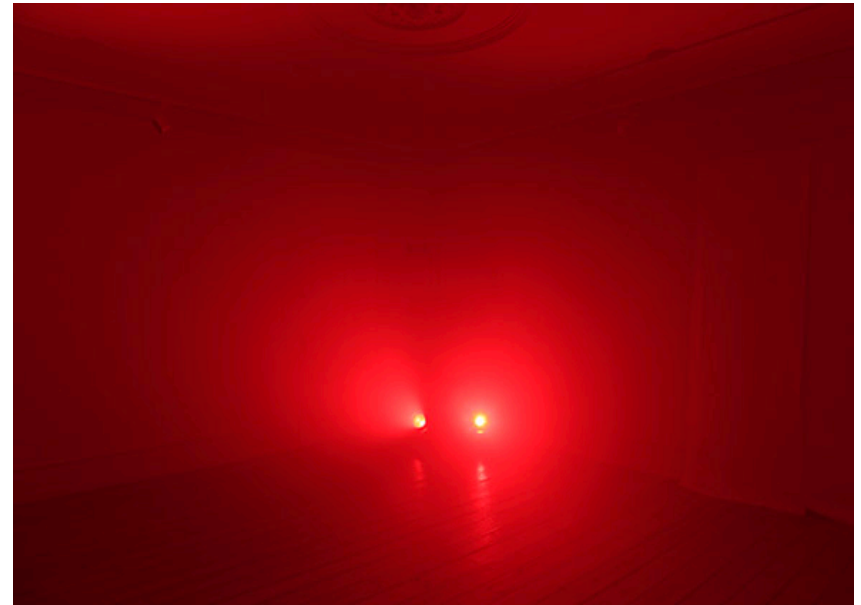
Jacob Kirkegaard: *MELT*

Værket *MELT* af Kirkegaard afspiller lyden af knirkende is og skvulpende vand ved en arktisk sø i stormvejr. Et accelerometer blev boret ned i isen, så man kunne følge isens rytmiske bevægelser. Derudover stammer lyden fra en hydrofon, som blev placeret 20 meter under vandets overflade. Da lyd bevæger sig længere i vand, kunne Kirkegaard optage lyd fra hundreder kilometers afstand. Værket undersøger blandt andet, hvordan vand bevæger sig fra fast til flydende form.

Gå hver især rundt i rummet og bemærk de følelser, som fremkaldes hos jer. Derefter kan I diskutere følgende spørgsmål med den, der står tættest på:

1. Hvad var jeres første indskydelse/følelse?
Nåede dette at ændre sig jo længere tid I var i rummet?
2. Hvad er den vigtigste 'effekt' ved værket?
Hvad gør størst indtryk på dig (lys, lyd, røgen eller andet)?
3. Hvad tror I, Kirkegaard vil sige med værket?
4. Hvad symboliserer værket for jer?
5. Hvordan virker sådan en installation i samspil med de andre værker i udstillingen?

I kan herefter høre, om der er nogen, der har lyst til at dele tanker om sin oplevelse i værket med resten af klassen.

Lyd – og lysinstallation med hazer, 2016

Helene Sommer: *No Man's Land*

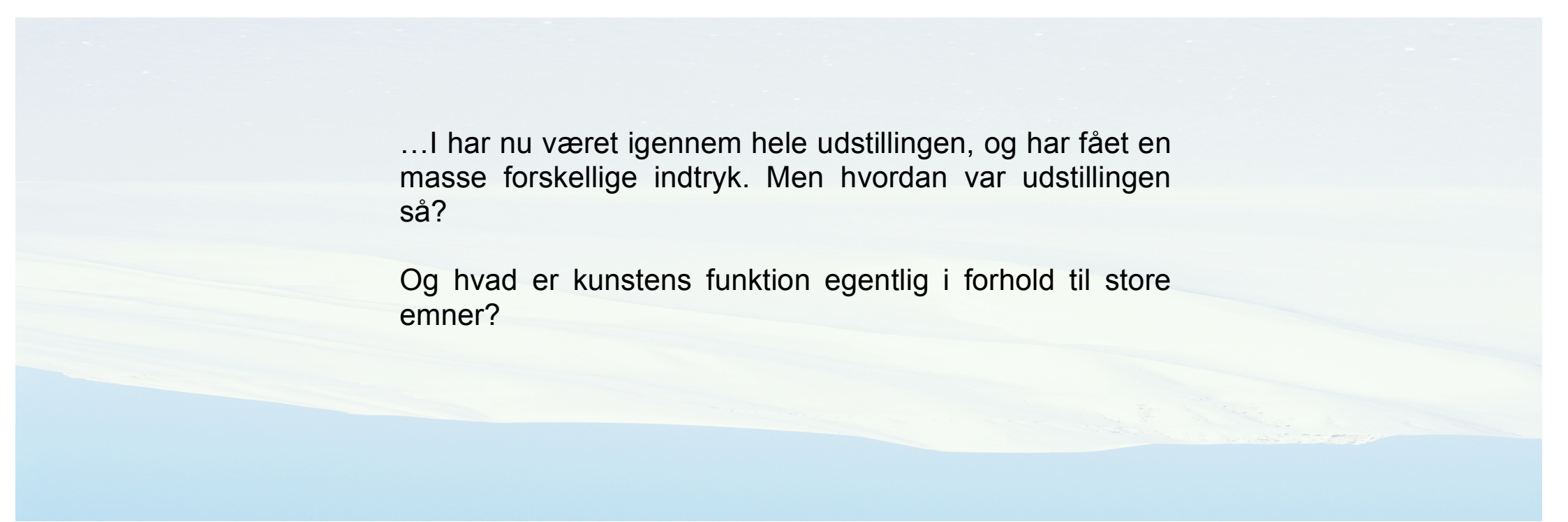
No Man's Land, 2012-2013, installation med HD film, 26:00 min, plakater 50 x 70 cm

Sommers værk består af en video og plakat, som kan beskrives som en form for encyklopædi over Arktis set med kunstens øjne. Der er mange forskellige klip fra både for- og nutiden, som til tider lapper ind over hinanden. Videoen består af udklip fra film, personlige beretninger, forskellige myter og historier omkring opdagelsesrejsende og deres ekspeditioner.

Filmen varer 26 minutter. Hvis det ikke er muligt at se hele videoen under besøget, kan I blot se nogle minutter. I kan skiftes til at have høre telefoner på. Dette giver en O.K. repræsentation af værket, da den netop består en lang række af forskellige klip i mere eller mindre tilfældig rækkefølge.

Efter at have set nogle minutter af filmen, kan I besvare følgende spørgsmål:

1. Hvad har I nået at se?
2. Hvad har I lært om Arktis i filmen?
3. Hvilken effekt eller stemning giver det, at der hurtigt klippes, og at personer til tider snakker ind over hinanden?
Hvad tror I, kunstneren vil med dette?
3. Prøv at forklare titlen. Hvorfor har hun kaldt sit værk for "ingenmandsland"?
4. Hvorfor vil man kategorisere denne film som kunst?
Hvilke argumenter er der for/imod?

...I har nu været igennem hele udstillingen, og har fået en masse forskellige indtryk. Men hvordan var udstillingen så?

Og hvad er kunstens funktion egentlig i forhold til store emner?

Evaluering og refleksion

(Følgende afsnit kan diskuteres i udstillingen eller ved senere undervisning).

- Hvordan oplevede I udstillingen som helhed?
Hvad var godt ved den, og hvad var skidt ved den?
- Hvad *kan* kunsten i samtiden? Hvad sker der med et emne, når det præsenteres gennem kunst?
- Hvordan er det at se en udstilling, hvor kunsten primært består af fotografi og video (og ikke malerier eller skulpturer)?
Hvad er bedre ved denne form for kunst, og hvad er begrænsningerne?
- Synes I, der mangler nogle pointer/temaer omkring Arktis i denne udstilling?
- Forestil jer, at I blev bedt om at lave et værk til en kunstudstilling om Arktis. Hvad ville I lave?